

Jaargang 73 no. 7

Juli – Augustus 2018

Propaganda en fondswerving

Jarenlang waren mevrouw Ineke Eisenburger en zuster Marie-Therese Versteegen de vertrouwde gezichten van de “propaganda en de fondswerving” van onze congregatie in Nederland. Na zoveel jaren verbonden te zijn geweest met de afdeling propaganda hebben zij, met toch enige spijt in hun hart, besloten hun werkzaamheden te beëindigen. Wij Spiritijnen vinden het jammer, want de propaganda was bij hen in zeer goede handen, maar we begrijpen hun beslissing. We zijn Ineke en Marie-Therese heel veel dank verschuldigd voor al die jaren van trouwe inzet. Met hart en ziel hebben zij de vele werkzaamheden van de propaganda verricht.

Zr. Marie Thérèse Versteegen en Mevr. Ineke Eisenburger

Dankzij hun inzet en toewijding heeft de Nederlandse Provincie de jonge Spiritijnse Provincies in Afrika, Azië en Zuid-Amerika financieel kunnen bijstaan en ondersteunen, met name de opleiding en het opzetten van selfsupportingsprojecten.

De samenstelling van het kalendertje van 2019 is helaas hun laatste activiteit. Hun vertrek is een mooie gelegenheid om in het kort iets te vertellen over de geschiedenis van de propaganda. De afdeling propaganda had aanvankelijk een dubbele taak: de verbreiding van het spiritijnse gedachtegoed en het verzamelen van financiën om de werkzaamheden van de Nederlandse Provincie, met name de opleidingshuizen, te financieren. Daartoe trok een aantal paters, ‘propagandisten’ genoemd, dag in dag uit, jaar in jaar uit, het hele land door. Ze bezochten scholen, waar ze kinderboekjes en grote sacramentsplaten ten behoeve van de catechese op school aan de man brachten. Ze draaiden missiefilms in parochiezalen en op huishoudscholen en op zondag verzorgden ze een missiepreek. Ze werden geholpen door

zelatrices die langs de deuren gingen om mensen te werven als donateur of als abonnee van de tijdschriften "Bode van de H. Geest" en "Ons Missievriendje". De paters propagandisten hadden goede contacten, maar het almaar moeten 'bedelen' vonden ze minder leuk.

Nu medio 2018 bestaan nog altijd de drie jaarlijkse acties: de Jozefactie in het voorjaar, de Pinksteractie en het kalendertje met Kerstmis. Deze acties zullen de komende jaren gewoon door blijven gaan, met hier en daar een kleine aanpassing. Met de opbrengsten ervan kunnen we onze spiritijnse projecten bij de meest kansarme mensen blijven steunen alsook onze nieuwe missionaire gemeenschappen in Nederland, waarvan onze medebroeders uit de jonge provincies in Afrika momenteel de stuwende krachten zijn.

Vanaf medio 2018 wordt de afdeling "Propaganda en fondswerving" niet langer vanuit de gemeenschap in Berg en Dal verzorgd, maar vanuit het secretariaat van het provinciaal in Gennep.

Martin van Moorsel CSSp

Pater Geert Jansen

4 juni 1929 – 16 juni 2018

Omdat Geert voordat hij bij ons intrad onderwijzer was, bleef hij "de onderwijzer" zoals zijn familie hem noemde, ook na zijn priesterwijding. Eerst als godsdienstleraar op het Knippenbergcollege in Helmond en later als leraar op het bisschoppelijk college in Weert.

Hij hield van kamperen en was een luisterend oor voor veel campinggasten. In 1987 ging hij met pensioen en kreeg zo meer tijd voor Sluis 13 (een kleine groep katholieken) tot er darmkanker bij hem werd geconstateerd. Hij moest leren leven met een stoma en een streng dieet. In 2011 verhuisde hij naar Gennep met de gemeenschap van Weert. Je kon altijd een beroep op hem doen tot zijn gezondheid steeds minder werd en ieder voelde dat het einde nabij was. We verliezen in Geert een humorvol, betrokken, geliefde en trouwe medebroeder.

Adreswijzigingen

13 W. Dewez
Spoorstraat 181 app. 1.7
6591 GT Gennep

64 H. Voorn
Spoorstraat 211 app 3.5
6591 GT Gennep
Tel. 0485 33 65 80

Missie in Europa en de uitdaging van de interculturaliteit

Provinciaal Kapittel Nederland 2018

Hoe ziet ons werkveld er uit?

Onze provincies in Europa bevinden zich op een kruispunt tussen verschillende culturen: onze culturen van oorsprong en de culturen van de volkeren hier bij ons, de cultuur ook binnen onze eigen gemeenschappen. Echt samen leven onder elkaar was vaak alleen mogelijk tegen de achtergrond van een stilzwijgend compromis over wat eigen is aan “onze cultuur” en zelfs onze identiteit, bepaalde tradities of een soort Provincie mentaliteit. Dat maakt onze gemeenschappen tot wat ze zijn. Maar iedere inkomende missionaris en medebroeder, komt ook met zijn eigen cultuur die zich moet invoegen in de cultuur van zijn nieuwe werkveld, in een nieuw leefmilieu en het bredere milieu van zijn omgeving.

België en Duitsland zijn de twee regio's die momenteel de Provincie Europa vormen. Wij zijn een provincie die als taak heeft ten dienste te staan van Europa, vooral middels het missionair engagement van jonge confraters die voor Europa zijn benoemd, met de steun van de oorspronkelijke leden van die provincies. Onze provincie moet niet begrepen worden als op de eerste plaats een territoriale en nationale eenheid, maar als “transnationaal”. Meer dan een derde van de confraters komt uit andere circoscripties. Zij verlenen diensten op meerdere niveaus: in de pastorale, in de administratie van onze projecten en onze werken, in regionaal en provinciaal leiderschap alsook in de gemeenschappen. 98 confraters behoren momenteel tot de Provincie Europa (van oorsprong en door benoeming). Van de 78 medebroeders die momenteel in de provincie wonen komen er 29 uit andere circoscripties (Frankrijk, Polen, Zuidoost - en Noordoost Nigeria, Tanzania, Kenia, Kameroen, het Verenigd Koninkrijk, Kongo Brazzaville, Democratische Republiek Kongo, Senegal, Oeganda en Ghana). Aan deze internationalisatie zijn talrijke uitdagingen verbonden, maar ze is vooral een kans, die tot nieuwe impulsen en initiatieven leidt. Deze laatste jaren hebben we een aantal missionaire projecten gelanceerd, vaak gedragen door confraters afkomstig uit “andere circoscripties”, en onze gemeenschappen worden gevormd door medebroeders van verschillende oorsprong. In verband daarmee is het onze taak diepgaand te reflecteren over het “samen leven en samen optrekken”, want de missie neemt vormen aan en krijgt een gezicht dat bepaald wordt door de werkers in het veld, de missionarissen zelf, hun manier van leven en getuigen, maar vooral de manier waarop ze de interculturaliteit begrijpen en op waarde schatten.

Mijn persoonlijke ervaring.

Ik neem als referentiepunt het continent Europa, waar ik werkzaam ben, een continent dat ik sinds een jaar of twintig mocht leren kennen. Eerst als student, later als iemand met een benoeming als missionaris, en ten slotte als verantwoordelijke voor een provincie met een Europese roeping. Zo werd ik ertoe gebracht om enerzijds deelnemer te zijn van een missionair apostolisch project in een postmarxistische samenleving in een diaspora situatie, en anderzijds ontwerper, ontwikkelaar en uitvoerder van missionaire projecten; dit via onderhandelingen met civiele en kerkelijke autoriteiten om deze projecten tot stand te doen komen. Al die jaren navigeer ik tussen meerdere culturen. Dat betekent een heen en weer bewegen dat niet altijd vanzelfsprekend is, te beginnen bij de gevoeligheden van de een en de ander, hun smaken en eetgewoonten, hun manier van bidden en hun manier van reageren

op situaties en zaken, hun kijk op geld en hun interpretatie van de geloften, met name die van de armoede, etc. Hier gaat het erom, aandacht te hebben voor de ander, voor wat hij te zeggen heeft en wat hij niet durft te zeggen, en om zijn gebaren en non-verbale communicaties op te vangen en te begrijpen. En tenslotte, het avontuur aangaan van een manier van samenleven die je verandert, een ontmoeting aan te gaan met verschillende soorten van identiteit, en de uitdagingen aangaan die besloten liggen in die ontmoeting van de ander en van wat hem echt eigen is. Dat alles vereist een grote soepelheid.

Een nieuw fenomeen.

Sinds een aantal jaren, misschien al meer dan een stuk of twintig, zien we in de westelijke landen een nieuw fenomeen: een groeiend aantal missionarissen afkomstig van de zuidelijke hemisfeer die komen werken in de noordelijke hemisfeer. (Ogbabo Rigobert: "Met lege handen", in Spiritus 177, dec. 2004) Europa wordt zich bewust, ontvangende partij te zijn in de missionaire zending. Jonge missionarissen komen van andere continenten om hun missionaire competenties in te brengen en de zending tot evangelisatie voort te zetten die was toevertrouwd aan missionaire congregaties, waaronder de spiritijnen.

Rigobert Ogbabo, een van die jonge confraters, kwalificeert in de Revue Spiritus dit fenomeen als "omgekeerde missie" (reflux missionaire). Hij onderstreept dat *Afrikaanse mannelijke en vrouwelijke religieuzen deel beginnen uit te maken van het kerkelijke landschap in Europa. Zou dat een antwoord zijn op een eerdere beweging in de geschiedenis van de kant van Europa, om "beschaving" en het Evangelie te brengen in Afrika? Of zou het zijn om te antwoorden op het tekort aan missionaire roepingen in Europa?* Volgens hem zijn de opinies daaromtrent verdeeld, en dat laat zich begrijpen vanuit het oogpunt van waaruit men die vraag benadert. Hoe dan ook, het is duidelijk dat het zwaartepunt van de missie aan het verschuiven is en dat er een transformatie gaande is niet alleen in Europa, maar ook in de congregatie: men verwelkomt meer en meer jonge medebroeders uit het Zuiden met een missionaire benoeming. Daar voegt zich nog bij een stroom migranten uit Afrika die om meerdere redenen naar Europa komen.

Geroepen om simpelweg getuigen te zijn.

Dit is echt een uitdaging voor de jonge missionaris: "zonder geld en zonder macht". Ogbabo schrijft: *"met lege handen en een lege beurs hier komen om te werken met mensen van wie de handen rijkelijk zijn gevuld, dat heeft iets oncomfortabels"*. Je bent dan geroepen om simpelweg een getuige te zijn van het evangelie, en dat binnen de oude kerkstructuren die je vaak te boven gaan, en in een Europa dat daar vaak niets meer mee heeft. De dorst naar het transcendente is waarschijnlijk steeds minder voelbaar, voor een Europa dat op vele manieren in overvloed leeft. Een heel veeleisende samenleving ook: *"Je bent succesvol of je bestaat niet"*! En tenslotte krijg je te maken met situaties waar het subjectieve de boventoon voert: *"Wat zit erin voor mij?"* Inderdaad: heel veel is onduidelijk geworden, de eikpunten van het verleden zijn niet langer vanzelfsprekend, noch ook wat "cultuur en intercultureel" eigenlijk betekenen.

Toch is er een paradox: dit is ook een Europa waar veel mensen zich inzetten voor anderen en zich op professionele wijze bekommeren om de meest behoeftigen. En tegelijkertijd constateer je hoe zich een onverschilligheid installeert voor het lijden van anderen, vooral als die ander ver weg is. Als er iets ergs gebeurt reageert men met emotie, er komt een reportage, maar er verandert niets aan de structuren, want men is niet bereid om zijn levenswijze te

veranderen. Vandaar de noodzaak om te interveniëren bij de leidende Europese instanties en zich te engageren in het kader van de JPIC (Gerechtigheid en Vrede en Heelheid van de Schepping) voor een rechtvaardiger en evenwichtiger relatie tussen de noordelijke en zuidelijke hemisfeer.

Het is in die context dat wij **onze missionaire projecten** lanceren waarin de nieuwe trekken van de missie zichtbaar worden, met oude of nieuwe medebroeders, in de culturele ruimte die Europa is. Wij trachten een antwoord te geven op de noden en uitdagingen in een internationale en interculturele context.

De interculturaliteit

Als we het hebben over mijn cultuur, onze cultuur, waar hebben we het dan eigenlijk over? Het lijkt me de moeite waard om daarover na te denken. Het Algemeen Bestuur stuurde ons de **Richtlijnen voor missionaire benoemingen**. (Guide pour l' affectation missionnaire) die betrekking hebben op de ontvangst van nieuwbenoemde confraters, de rol van de circonscriptions die ze uitzenden, de circonscriptions die hen ontvangen en de jonge medebroeders zelf. Die Richtlijnen zijn goed, maar ze blijven te algemeen en lijken onvoldoende rekening te houden met de lokale situatie – en het is juist daar dat de interculturaliteit speelt.

Misschien kunnen we ook een paar dingen leren van de diocesen die net als wij priesters en mannelijke en vrouwelijke religieuzen van elders ontvangen voor verschillende diensten. Zij hebben begrepen dat die interculturaliteit niet op voorhand gegeven is en voorzien middelen om die ontvangst voor te bereiden en er vorm aan te geven. Ziehier de tekst van de inleiding op de brochure **“Hoe priesters van elders te ontvangen in het bisdom Doornik”**. (*Accueillir des prêtres venus d'ailleurs dans le diocèse de Tournai. Juin 2014*)

(...) Op verzoek van Mgr. Harpigny heeft de priesterraad van het bisdom Tournai zich positief uitgesproken over de ontvangst in ons bisdom van priesters “van elders”. Wel hebben ze geïnsisteerd op de noodzakelijke voorwaarden voor een vruchtbare deelname aan de pastorale, op de risico's die vermeden moeten worden en de ecclesialogische en pastorale belangen die op het spel staan. (...) Laten we van de andere kant niet vervallen in een gemakkelijk optimisme. De vruchtbare invoeging van deze priesters van elders in de pastorale. Het ontvangen van die priesters afkomstig uit andere landen en culturen mag niet eenvoudigweg een politiek zijn van “gaten vullen”, als antwoord op het tekort aan autochtone clerus. Of we het willen of niet, hebben we hier te maken met belangrijke ecclesialogische en pastorale implicaties. Deze notitie is in grote lijnen geïnspireerd op onze ervaringen tot nu toe met de ontvangst van priesters uit landen in Afrika: de meest talrijke tot zover. Dat heeft te maken met onze taal, onze geschiedenis en onze culturele tradities. Maar een aantal andere elementen zijn ook belangrijk waar het gaat over de komst van nieuwe gemeenschappen van priesters, priesters uit andere continenten en voor het ontvangen van Afrikaanse religieuze gemeenschappen.

Veel andere francofone bisdommen hebben eveneens notities gepubliceerd. Het bisdom Versailles bijvoorbeeld. Bewust van de talrijke vragen die de ontdekking van een ander land, een andere cultuur, een andere manier van geloofsbeleving in het dagelijkse leven kunnen oproepen, geeft het antwoorden op vragen over de stappen die genomen moeten worden bij hun aankomst, met betrekking tot het dagelijks leven en het bisdom, om het hun makkelijker te maken om de rijkdom van de plaatselijke kerk te ontdekken.

De notitie van het bisdom Doornik is bestemd voor de priesters die worden ontvangen, maar ook voor de parochies waar ze gaan werken. Ontvangen en ontvangen worden, geven en ontvangen zijn als de twee zijden van eenzelfde werkelijkheid. Je vindt erin een echte theologie en ecclesiologie van de interculturaliteit en van de gemeenschap tussen lokale kerken, voor het ontvangen van priesters van elders, met het ene doel, het Evangelie van Christus te verkondigen. Het bisdom ziet daarin *een kans tot wederzijdse verrijking door de interculturele openheid naar elkaar, en door de samenwerking in de lokale pastorale praktijk, want die beginnen met een ontmoeting en ontdekking op menselijk en pastoraal vlak.*

Maar wat betekent dat dan voor ons, die ons als “missionarissen” definiëren? Wat bedoeld wordt met “interculturaliteit” is ons zeker niet vreemd! Maar toch lijkt het dat er sprake is van een kwalitatief verschil daarin, of men dat beleeft in België, Duitsland, Europa, of in de zogenaamde “missielanden”. De CORREF (Conferentie van de religieuzen in Frankrijk), zich bewust van het wezenlijk belang van de interculturaliteit, heeft een equipe gevormd van negen personen, “Cellule d’Accueil” genaamd (een soort commissie) van 9 personen: priesters, mannelijke en vrouwelijke religieuzen, afkomstig uit alle continenten.

Uitdagingen en nieuwe energieën.

Missionaire projecten lanceren, dat vooronderstelt de beschikbaarheid van voldoende personeel. Men gaat ernaar op zoek, zij komen met hun cultuur en ontmoeten een andere cultuur in de plaats waar ze gaan leven en waar ze opgenomen worden. In onze situatie ontvangen wij met vreugde nieuwe energieën zowel door de confraters die voor onze twee regio’s zijn benoemd, maar ook door ervaren medebroeders uit andere circoscripties. Hun aanwezigheid versterkt nog het internationaal karakter van onze provincie. Die internationaliteit, die interculturaliteit met haar kansen en uitdagingen, is een geleefde werkelijkheid in onze provincie. Deze medebroeders werken in onze provincie in verantwoordelijke posities op verschillende niveaus. Zij doen ook hun best om zich te accultureren in de Europese werkelijkheid en dat is niet altijd evident in een gesecculariseerde en geblaseerde samenleving. Laten we het duidelijk zeggen: *“Vaak beantwoordt het gedroomde Europa niet aan de werkelijkheid”*. Daarin accultureren vraagt heel wat inspanning en is niet op voorhand een succes. Hoe hen te helpen, en ook de medebroeders en gemeenschappen die hen ontvangen, om te gaan met de uitdagingen, eigen aan de ontmoeting met de ander, en met wat hem eigen is? Welke zijn de punten waaraan we aandacht moeten geven?

Aandachtspunten

De confraters die voor hier zijn benoemd zijn vol goede wil om zich echt in te voegen in het project, in de kerkelijke en sociale context, en boven alles: te accultureren. Maar de cultuur is niet iets dat gefixeerd is. Het is iets dynamisch en moet zich aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen. Dat is niet vanzelfsprekend voor zekere medebroeders die het moeilijk vinden om zich voor een lange duur te engageren of voor anderen die geloven dat hun levensstijl in vraag wordt gesteld of zonder meer bedreigd door de heterogeniteit.

In onze provincie en in de andere provincies in Europa betekent dat een aanzienlijke investering: financieel, materieel, affectief, in termen van tijd en duur: het ontvangen en begeleiden van een medebroeder, hem belangrijke hulpmiddelen geven voor zijn werk en zorg dragen voor zijn welzijn, zodat hij zich kan ontplooien in zijn missie. De andere kant van de medaille is de ontvangende gemeenschap. Zal die zich laten verstoren in haar gewoontes, zich

laten bevragen in haar zekerheden en haar manier van leven, die immers in het verleden hun waarde hebben bewezen?

Ik geloof dat de missie in Europa heel moeilijk is. Zij vraagt heel bijzondere kwaliteiten: openheid, het vermogen om je aan te passen, het vermogen om initiatieven te nemen en creatief te zijn, de geschiktheid om nieuwe talen te leren, leren om te gaan met je affectiviteit en een manier van besturen, waarin de priester niet noodzakelijk het laatste woord heeft bij het nemen van beslissingen.

Het is ook belangrijk om genuanceerd te zijn en de dingen in perspectief te plaatsen. De gemeenschappen die ontvangen, moeten in staat zijn de nieuwkomers te begeleiden, te ondersteunen en te oriënteren om zonder te veel schokken de omringende cultuur te kunnen ontdekken, de pastorale oriëntaties ter plaatse, zowel als de missionaire uitdagingen in een Europa dat is gesecculariseerd en weinig lijkt op te hebben met het religieuze.

Daar komen nog bij de soms onoverkomelijke moeilijkheden die voortvloeien uit de nationale wetgevingen inzake het toelaten van een religieus: hij is niet een gewone werknemer. Hij is niet onderworpen aan hetzelfde regime als anderen, van wie het materieel en financieel rendement makkelijker in getallen is te vangen. Onze levensstijl en onze geloften spreken ook niet vanzelf in het domein van de vrijheid van het individu, in een samenleving die er op uit is om wat mensen meemaken uit te vergroten, (zelfs de limieten), om zich te ontplooien, steeds meer middelen en mogelijkheden tot je beschikking te hebben. Het is verre van zelfsprekend om daarin je weg te vinden zonder een kompas waarop je je kunt verlaten.

Conclusie

Ik veronderstel dat u zich in uw provincie, die de buurprovincie is van de onze, geplaatst ziet voor dezelfde opgaven: het ontvangen en begeleiden van de medebroeders, hun iets aan te bieden dat betekenisvol is, en hun in staat stelt het beste van zichzelf te geven, zonder de uitdaging te vergeten om samen te leven: oud en jong, mensen van hier en van ginds, met verschillende gewoontes en levensstijlen.

Ik dank u voor de ontvangst en de begeleiding van twee medebroeders uit de regio België: Emmanuel Tomfiah en Vincent Mutebi, die bij u hun eerste schreden hebben gezet in het leren van de Nederlandse taal en het samenleven. Kunnen we niet samen een programma opzetten voor het begeleiden van medebroeders die pas zijn aangekomen in Europa? Dat lijkt me echt een weg die we moeten verkennen.

Met deze paar reflecties meen ik u te hebben ingevoerd in het universum van de nieuwe trekken van de Missie in Europa en de uitdaging van de interculturaliteit. Die zijn niet vanzelfsprekend en vereisen dat iedere persoon, iedere gemeenschap, zich daar sterk voor maakt, op een broederlijke manier en in een lange duur.

Ik besluit met een woord van Paus Franciscus in "Verheugt u": zijn rondzendbrief aan de religieuzen. Hij zegt daar: *"De broederlijkheid is het eerste en meest geloofwaardige evangelie dat we kunnen verkondigen. Ons wordt gevraagd om onze gemeenschappen humanaan te doen zijn."* Dat is alleen mogelijk als we de interculturaliteit tot een integrerend bestanddeel maken van het DNA van ons samen leven.

Emeka Nzeadibe CSSP.

De Spiritijnse Angolese provincie

Ik wil in het kort iets over mijn land van herkomst vertellen. Hierbij wil ik aandacht besteden aan drie onderwerpen : **Het land, de Kerk en de Congregatie** (CSSp). Angola is een mooi en groot land, dat bestaat uit 18 provincies. Zijn oppervlakte beslaat 1.246.700 km². Het land is circa 31 keer zo groot als Nederland. De afstand van noord tot zuid is 2.117 km en van west tot oost 970 km.

Cândido Luhuma

Angola ligt in zuid-west Afrika. Het wordt in het zuiden begrensd door Namibië, in het noorden door Congo-Kinshasa, in het oosten door Zambia en in het westen grenst het aan de Atlantische Oceaan. De hoofdstad is Luanda. Het land heeft 28,81 miljoen inwoners. De officiële taal is het Portugees. De 22^e februari 2002 staat in de geschiedenisboeken vermeld als de einddatum van de burgeroorlog en sindsdien is Angola een ander land geworden. Het land verkeert tot nu toe in rust en vrede en profiteert van economische groei. De laatste verkiezingen hadden plaats op 23 augustus 2017. Na een regeringsperiode van 38 jaar van de oude president, José Eduardo dos Santos, kreeg Angola een andere president. Gelukkig waren de verkiezingen ordelijk verlopen, zonder onregelmatigheden. De nieuw gekozen president, João Lourenço, doet het heel goed en de mensen hebben geen klachten over hem. Dus sociaal en politiek gezien is het leven er helemaal stabiel.

De Katholieke Kerk in Angola is een onderdeel van de wereldwijde Rooms-Katholieke Kerk. Zo'n 56% van de totale bevolking is katholiek en circa 38% is protestant. Er is nog een klein percentage van andere 'kleine kerken'. De enige officieel niet toegestane religie is de Islam. De Katholieke Kerk in Angola is heel sterk groeiend. De parochies zijn steeds kleiner geworden, omdat steeds meer mensen naar de kerk gaan. Er zijn zeer veel vrouwelijke en mannelijke Congregaties. De Seminaries zijn er nog steeds vol, niet met jongeren die naar voedsel, geld of welstand zoeken, maar met jongeren die naar een andere levensstijl zoeken: een inspiratie. CSSp: (Congregatio Sancti Spiritus = Congregatie van de Heilige Geest). De spiritijnse missie in Angola bestaat sinds 14 maart 1866. Op die dag, 152 jaar geleden, zijn er de eerste

De nieuwste medebroeders 2017

missionarissen uit Frankrijk aangekomen. Dit is het begin van de geschiedenis van de Angolese provincie. Van 1866 tot 1976 was het nog een internationale groep bestaande uit verschillende nationaliteiten: Frankrijk, Portugal, Nederland, Ierland, Schotland, België, Duitsland, Zwitserland, Spanje. De provincie: De stichting van de provincie had plaats op 29 juni 1977. Toen werd p. Bernardo Bongo de eerste provinciaal. Tegenwoordig bestaat de provincie uit 90 leden met eeuwige geloften en 37 met tijdelijke geloften

(deze laatsten zijn nog bezig met theologiestudie en stages). De provincie heeft twee spiritijnse aartsbisschoppen. Er zijn nog 14 Angolese spiritijnen werkzaam in het buitenland in 11 verschillende landen (in Afrika, Amerika en Europa). Er werken in Angola ook medebroeders met een andere nationaliteit, uit b.v. Kameroen, Frankrijk, Ghana, Ierland, Madagascari, Nigeria, Portugal en Spanje. Het provinciaal bevindt zich in Luanda (hoofdstad) en het provinciaal bestuur bestaat uit een provinciaal, twee assistenten en de provinciale raad. De huidige provinciaal is p. Belmiro Cuica Chissengueti.

Werkzaamheden: De Provincie is verantwoordelijk voor 28 parochies en heeft 4 scholen en veel medebroeders zijn ook bij het onderwijs en JPIC betrokken. Het pastorale werk wordt gedaan in samenwerking met andere religieuze congregaties. De spiritijnse zusters zijn daar ook aanwezig en nemen deel aan de missie, maar ze zijn slechts een klein groepje. De laatste jaren heeft er zich een sterke groep van leken-spiritijnen gevormd. Zij zijn heel goed georganiseerd en hebben een eigen programma.

Opleiding: Dit is een grote uitdaging voor de provincie en voor de Congregatie: “de toekomst voorbereiden”, want “**regeren is vooruitzien**”. De Angolese provincie besteedt hier veel aandacht aan en de vruchten hiervan zijn aanwijsbaar. Er zijn een klein- seminarie en twee groot- seminaries. Zoals overal verschilt de situatie van tijd tot tijd. Het aantal seminaristen is tussen 2003 en 2012 teruggelopen. Van 2013 tot 2018 is er een flinke stijging van het aantal

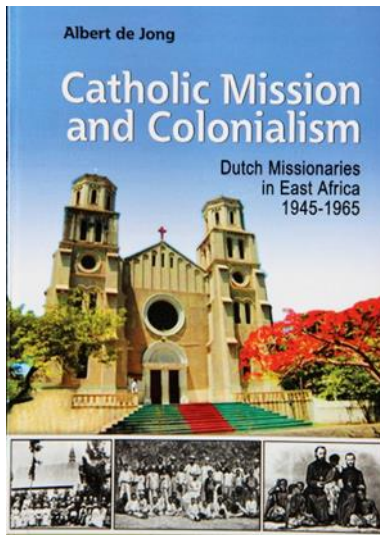
Noviciaat Angola 2017

kandidaten dat missionaris wil worden. Op het kleinseminarie zijn er dit jaar 27 studenten (postulanten); Het grootste aantal zit in de Filosofie. Voor dit jaar zijn er 54 seminaristen (1^e jaar: 21, 2^e jaar:17, 3^e jaar: 16). Voor de eerste keer zijn er ook 2 studenten die uit Mozambique komen. Het andere onderdeel van de opleiding is de theologie. Er zijn 20 seminaristen (scholastieken), 5 van hen zijn afkomstig uit andere landen: Kameroen, Tanzania en Centraal Afrika.

Het noviciaat telt in 2018 9 novicen. In het algemeen duurt de spiritijnse opleiding in Angola 10 jaar: kleinseminarie – 1 jaar (tot 2012 duurde het kleinseminarie 3 jaar); filosofie – 3 jaar; noviciaat – 1 jaar; stage – 1 jaar (na het noviciaat gaan de kandidaten een jaar stage lopen); theologie – 4 jaar.

Deze schets geeft slechts een beperkt beeld van een groot land en is een korte beschrijving van een grote Congregatie, die reeds jarenlang in Angola aanwezig is, om de mensen een nieuwe toekomst te wijzen. Het werk van de missionarissen die naar Angola zijn vertrokken is van grote betekenis geweest. De Nederlandse medebroeders hebben daar een groot aandeel in gehad. In mijn volgend artikel ga ik dieper in op het werk van de Nederlandse spiritijnen.

Cândido S. Luhuma, CSSp

CATHOLIC MISSION AND COLONIALISM DUTCH MISSIONARIES IN EAST AFRICA 1945-1965

Kort na zijn vorige boek *Een missionair leven in documenten* heeft Albert de Jong van de congregatie van de Heilige Geest weer een boek gepubliceerd. Dit keer niet in het Nederlands maar in het Engels. Het is dit jaar uitgegeven in Nairobi door de Paulines Publications Africa.

Dit is het laatste boek van deze auteur over de Nederlandse missionarissen in Oost-Afrika gezien vanuit het perspectief van het emancipatieproces in kerk en samenleving. Deze studie

kan gelezen worden als een zelfstandig onderzoek dat een geheel vormt, maar het kan ook beschouwd worden als een inleiding op zijn eerdere boeken over Nederlandse missionarissen in Oost-Afrika. Achteraf gezien zou het beter zijn geweest dat het als eerste van de serie van vier gepubliceerd zou zijn. Voor geïnteresseerden worden hier nog eens de drie andere boeken vermeld: *Missie en politiek in Oostelijk Afrika. Nederlandse missionarissen en Afrikaans nationalisme in Kenya, Tanzania en Malawi 1945-1965*, Kampen: Kok 1994; *De missionaire opleiding van Nederlandse missionarissen. Een onderzoek naar de missionaire voorbereiding in de periode 1930-1975 van de priester-missionarissen van de witte paters, millhillers, spiritijnen, montfortanen en kapucijnen die vanuit Nederland naar Oost-Afrika werden uitgezonden*, Kampen: Kok 1995; *De uitdaging van Vaticanum II in Oost-Afrika. De bijdrage van Nederlandse missionarissen aan de doorvoering van Vaticanum II in Tanzania, Kenya Uganda en Malawi 1965-1975*, Kampen: Kok 1995.

Grote delen van dit boek zijn reeds verschenen als artikelen in verschillende tijdschriften en als een hoofdstuk van een boek. Hier zijn ze bij elkaar gezet met ongepubliceerd materiaal onder een thema zodat er een consistent en coherent geheel is ontstaan. Zo is het mogelijk een goed inzicht te krijgen in de houding van Nederlandse missionarissen met betrekking tot de koloniale maatschappij als wel tot haar inwoners in de twee decennia voor de onafhankelijkheid van de kolonies in kwestie in Oost-Afrika en het Tweede Vaticaans Concilie. Een bijzonder aspect wat het bronnenbestand betreft van dit boek is het gegeven dat het voornamelijk stoelt op artikeltjes van missionarissen die gepubliceerd zijn in de interne publicaties van de bewuste congregaties en op interviews die gehouden zijn in het kader van de KomMissie Memoires en opgeslagen liggen in het Katholiek Documentatie Centrum van de Radboud Universiteit.

Het doel van dit boek is een tegenwicht te bieden aan generalisaties en stereotypen over missionarissen in een koloniale setting die in geschiedenisboeken opgang doen maar tekort doen aan de historische realiteit die vaak gecompliceerder is en vele nuances kent.

Het boek is verkrijgbaar bij het secretariaat. E-mail: secretariaat-cssp@missie-geest.nl
Kosten € 10,00 exclusief verzendkosten.

“Er zij licht ... en er was licht.”

Over de elektrificatie van Afrika.

De geïnspireerde schrijver van het Bijbelse oorsprongsverhaal over het licht had het niet alleen over het licht van zijn eigen inspiratie of over het innerlijk licht van de Heilige Geest. Hij had het, denk ik, ook over het uiterlijke, het ‘gewone’ licht: dat van de sterren, de zon en de maan, dat van het vuur. Over dit ‘gewone’ licht zingt ook Franciscus van Assisië in zijn zonnelied. En diens naamgenoot, onze ‘groene’ paus Franciscus, schrijft erover in zijn ecologische encycliciek ‘Laudato Si’.

Maar hoe zit het met Afrika ? Volgens ‘Jeune Afrique’ is dit continent nog steeds het ‘onverlichte werelddeel’ in 2018. Want, zo lees ik in Jeune Afrique van juni 2018, de helft van de Afrikanen, zo’n zeshonderd miljoen mensen , leven nog in het tijdperk van de petroleumlamp; zonder elektriciteit.

Ongetwijfeld zijn veel Afrikanen - vooral de jongere generatie - het moe om ’s avonds in het donker te zitten, hoe heerlijk het ook is om rond een houtvuur, buiten, te luisteren naar de traditionele verhalen. Immers, als er elektrisch licht is, kun je veel gemakkelijker je huiswerk maken voor school. Sterker nog: niet alleen de scholing, ook de gezondheid – bij voorbeeld de vermindering der kindersterfte - is gebaat bij elektrificatie, lees ik.

Laat ons echter hopen dat de verlichting van Afrika meer en meer zal gebeuren met behulp van duurzame energie uit zon-, wind- en waterkracht; en steeds minder met behulp van fossiele energie, uit aardolie en aardgas en uit steenkool.

“Er zij licht” ook in Afrika. Dan zal Afrika ons de weg wijzen naar een duurzame toekomst.

Paul Cuypers CSSp

Algemene
Verordening
Gegevensbescherming

Nieuwe privacywetgeving ook voor de Congregatie van de Heilige Geest

Op 25 mei 2018 is de nieuwe AVG, Algemene Verordening Gegevensbescherming van kracht geworden. De Congregatie van de Heilige Geest is al een tijd hiermee aan de slag.

Als gebruiker van Spinet, website en als donateur laten wij u weten, dat er een op de AVG gebaseerde regelgeving geformuleerde privacy verklaring is opgenomen. U vindt deze op onze website www.missie-geest.nl onder het kopje Nederlandse Provincie

Inmiddels voldoen wij aan de nieuwe privacy wetgeving en de AVG verordening. De congregatie gaat zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en heeft aanvullende afspraken gemaakt om deze zorgvuldigheid te waarborgen.

Verjaardagen in juli en augustus

Juli

2 Marleen Jansen	5 Jef Litjens	21 Albert de Jong	25 Johan Berndsens
3 Piet Delisse	7 Clemens van Kuijk	21 Jan Topper	

Augustus

2 Harrie Tullemans	11 Annelies Rooyakkers	14 Jacques Verhees	20 Zeger-Jan Kock
5 Zr. William Pijnappels	12 Harrie van Otterdijk	14 Cyril Inam	26 Louis Verhaag
5 Patrick Beckers	14 Gerard van de Heuvel	15 Jan Retera	

Kibanda gaat samenwerken met het bureau in Rome

Kibanda (Europees Spiritijns Centrum voor samenwerking en ontwikkeling) bevindt zich vandaag op een keerpunt van haar geschiedenis en zal een belangrijke stap voorwaarts moeten maken. De Algemene Raad van de Congregatie heeft namelijk besloten in Rome een Centraal Ontwikkelingsbureau op te zetten, dat zich bezig zal houden met de aansturing en organisatie van zaken rond deze ontwikkelingsproblematiek.

Dit heeft als gevolg, dat Kibanda, naast het Bureau in Rome, de taak krijgt toebedeeld een nog grotere verantwoordelijkheid te nemen voor de ontwikkelingsprojecten van de medebroeders in het Zuiden, door hen meer ondersteuning te bieden tijdens de uitvoering ervan en tijdens het vervoltraject. Een ander aspect dat ook tot de taak van Kibanda zal blijven behoren is de werving van fondsen. Dit vraagt natuurlijk een versterking van onze associatie op het niveau van personeel en van middelen.

Vandaag openen zich nieuwe horizons aan Kibanda. Wij wensen haar een vruchtbare samenwerking met het bureau in Rome voor een betere dienstverlening aan de Spiritijnse missie in de wereld.

DAGBOEK juni 2018

1 juni De maand juni is reeds aangebroken en met een blik op de toekomst denken wij aan mooi zonnig zomers weer en beginnen wij bijna automatisch vakantieplannen te smeden. Maar ook in deze mooie zomermaand zullen wij met de gewone alledaagse besommingen en zorgen te maken krijgen. Zo ontvingen wij enkele dagen geleden het bericht dat Tom Willemsen in Trinidad in het ziekenhuis is opgenomen met serieuze rugklachten, die hem het lopen onmogelijk maken. Het schijnt nu, een paar dagen later, weer wat beter met hem te gaan; hij is weer thuis en krijgt 24-uurszorg. Met behulp van een vierpoot kan hij weer enkele pasjes zetten. Wij wensen hem een voorspoedig herstel toe.

Het provinciaal bestuur met adviseurs beëindigen in de namiddag de eilanddagen in Helvoirt. Het waren vruchtbare dagen voor het nieuwe team, al was het maar om elkaar beter te leren kennen. De agenda werd vooral bepaald door de aanbevelingen en besluiten van het kapittel. De volgende eilanddagen zijn gepland op 9 en 10 oktober.

2 juni In plaats van een pelgrimsweekend hebben de medestanders voor vandaag iets nieuws op het programma staan. Ze hebben namelijk een klus-dag georganiseerd in samenwerking met stichting "Present – Eindhoven" en dit naar aanleiding van hun jaarthema "praktische barmhartigheid". Een groepje gaat aan de slag met het texen van het appartement van een alleenstaande man, een ander groepje bakt samen met enige oudere mensen appelflappen en neemt hen mee voor een korte wandeling. De dag wordt afgesloten bij het Missionair Team, waar twee medewerkers van Present iets vertellen over deze hulporganisatie en de dag evalueren. Iedereen is enthousiast over de wijze waarop deze "klusmiddag" verlopen is.

3 juni De zondagsviering in Gennep wordt vandaag opgeluisterd door een "gezinskoor" uit Heijen, jaren geleden opgericht door de toenmalige pastoor, onze medebroeder Theo Jaspers. Het koor bestaat uit een 20-tal mensen, begeleid, heel anders dan wij gewend zijn, door een fluitiste en een gitarist. Een heel verrassende ervaring!

In de namiddag viert Geert Jansen te midden van zijn familieleden in Spiritijnenhof zijn 89-ste verjaardag.

4 juni Vandaag mag pater Pieter Pubben, ondanks nog heel wat ongemak, ondersteund door een rollator het Radboudziekenhuis verlaten. Zijn medebroeders in Gennep zijn allemaal blij hem weer in hun midden te hebben.

5 juni Aan de soepele en ontspannen manier van lopen van sommigen van onze medebroeders kun je merken dat Minet, onze pedicure, vandaag weer in Spiritijnenhof aanwezig is. Evenals Sandra, de kapster, kan ook zij haar aanwezigheid in ons midden maar moeilijk verborgen houden. Zij doen beiden heel nuttig werk en kunnen niet gemist worden.

Onze medebroeders Cândido Luhuma en Callistus Offor gaan op verkenning uit naar hun toekomstige werkplek en maken op de pastorie in Gemert kennis met het pastoresteam van de Sint Willibrordusparochie alsook met de vicevoorzitter en penningmeester van het parochiebestuur. Het zijn voor hen zeer nuttige ontmoetingen met het oog op hun toekomstige werkkring.

6 juni Vandaag mag ook Jo van de Wildenberg het ziekenhuis verlaten en hij is erg blij weer in zijn vertrouwde omgeving in Gennep terug te zijn. En om zijn geluk nog een beetje completer te maken krijgt hij in de namiddag ook nog bezoek van zijn zus uit Soerendonk en zijn zwager uit Eindhoven. Wij hopen allen dat Jo er spoedig weer bovenop zal zijn. Enkele dagen later is Jo tijdelijk verhuisd naar Norbertushof.

Vanuit Brazilië ontvangt Gerard Hogervorst het bericht dat Jo van de Laar is opgenomen in het ziekenhuis en vanmiddag een zware darmoperatie heeft ondergaan. Wij wensen Jo heel veel sterkte toe en een voorspoedig herstel.

Koos Gordijn en Marcel Uzoigwe zijn vandaag naar Rotterdam voor het regulier overleg met de gemeenschap.

7 juni De medestanders treffen elkaar weer bij het missionair team in Eindhoven voor hun tweewekelijkse bezinningsavond, deze keer voorbereid door Marleen Jansen.

8 juni Heel Gennep wordt vanmorgen opgefrist door een fikse regenbui, een weldaad voor tuin en park en een zegen voor alle rollatorgebruikers en overige bewoners van Libermann- en Spiritijnenhof.

Pater Geert Jansen, wiens gezondheid de laatste dagen sterk achteruit is gegaan (hartfalen, ontstoken luchtwegen, algehele uitputting...), wordt per ambulance naar het ziekenhuis in Boxmeer gebracht, waar hij ter observatie wordt opgenomen.

10 juni De Harmonie van Gennep "Unitas et Fidelitas", in 1818 opgericht door kapelaan Van Alphen, bestaat vandaag 200 jaar. Het feest begint met een plechtige H. Mis in de Martinuskerk, natuurlijk muzikaal opgeluisterd door de jubilerende harmonie, en wordt voortgezet met een drukbezochte receptie in een immense feesttent, waar Piet Delisse op gepaste wijze onze gemeenschap vertegenwoordigt.

11 juni In Gennep zijn het provinciaal bestuur en hun adviseurs weer bijeen voor hun wekelijkse vergadering. In de namiddag neemt Martin van Moorsel bij de KNR in Den Bosch deel aan een vergadering van de werkgroep "Internationalisering Religieuze Instituten".

Tegen de avond begint in Gennep o.l.v. Toon Gruijters onze jaarlijkse retraite. Dank zij de deelnemers uit de buitenstaties zijn alle bedden bezet. Bij zijn inleidingen laat Toon Gruijters zich inspireren door de brieven van St Paulus aan de Kolossenzen en aan de Efesiërs. De deelnemers worden uitgenodigd om zich gedurende vier dagen in het kielzog van Toon vertrouwd te maken met de denkwereld van Paulus. Aan het eind van de retraite heeft het er de schijn van dat zij deze ontdekkingsstocht allemaal met succes hebben doorstaan.

13 juni Geert Jansen wordt, zonder dat er verandering in zijn toestand is gekomen, uit het ziekenhuis ontslagen en komt weer terug op Spiritijnenhof. Zijn toestand is zo zorgwekkend dat zijn medebroeders om beurten bij hem waken.

15 juni De retraite wordt traditiegetrouw gevolgd door onze jaarlijkse jubilarissendag, waarop alle medebroeders die in het lopende jaar een jubileum vieren feestelijk in de bloemetjes worden gezet. Piet Delisse, geassisteerd door zijn medejubilarissen, gaat voor in de viering, waarna het feest wordt voortgezet in de soos.

Intussen is het in onze gemeenschap ook duidelijk merkbaar dat de vakantieperiode aangebroken is: Martin van Moorsel, Koos Gordijn, Pieter Vaars en Albert de Jong hebben de wandelschoenen voor de dag gehaald en zijn voor een paar weken de wijde wereld ingetrokken. Wij wensen hen een zonnige vakantie en een behouden terugkeer toe.

16 juni De Heer van alle leven is vandaag Geert Jansen uit zijn lijden komen verlossen. Geert is vredig in mogen slapen. Wij vertrouwen erop dat hij is binnengegaan in de Vrede en in de Vreugde van zijn Heer!

18 juni De gemeenschap van Gennep verzamelt zich om 15 uur in de kapel voor een gemeenschapsgesprek o.l.v. Gerry Aben. De agenda (enige mededelingen en een paar discussiepuntjes) is zo kort, dat wij weer in een recordtijd buiten staan. Het is het kortste gemeenschapsgesprek van de afgelopen 8 jaar, een prestatie die vanavond in de soos gevierd zal gaan worden met een heerlijk ijsje.

19 juni Dag van verlossing voor alle bewoners van Gennep die op een of andere manier vast zitten met hun computer. De heer Stephen ontvangt bij aankomst een lange lijst van patiënten die ongeduldig naar zijn bezoek zitten uit te zien. Binnen de kortste keren krijgt hij de verdwaalde computers weer op het rechte pad en laat bij zijn vertrek dan ook veel dankbare computerende oudjes achter in Gennep. Stephen, bedankt en tot een volgende keer!

21 juni Vandaag zal de uitvaart van Geert Jansen plaats hebben in Gemert: om 11 uur de H. Mis in de St Janskerk, gevolgd door de begrafenis op ons kloosterkerkhof in het kasteelpark. Harrie Zandbelt, oud-collega van Geert sinds hun opleidingstijd op de

“Kibo” in Hattem, gaat voor in de dienst. De samenkomst wordt afgesloten met een koffietafel in restaurant “bij Dientje”.

23 juni De “Kameroense kolonie” in Gennep krijgt vandaag bezoek van Martien en Tinie Admiraal, die in hun jonge tijd vrijwilligerswerk gedaan hebben in Kameroen. Er worden veel herinneringen opgehaald uit die goede oude tijd, om elkaar er nogmaals van te overtuigen hoe fijn en hoe gezellig het toen allemaal niet was, een mening waar ze trouwens allemaal al jarenlang van overtuigd zijn.

Ben Visbeek heeft visite van zijn broer Joop en twee neven. Joop is een oud-collega van ons en heeft samen met Walter Damen nog een paar jaar als student in Rome doorgebracht, een belangrijke periode in hun leven waar zij hun muzikaal zalvend Italiaans accent aan te danken hebben.

24 juni In de morgenuren loopt Gennep onder veel luidruchtig getoeter vol met grote imposante vrachtwagens. Het is de “Truckersrun”, een groot aantal vrachtwagens die met gehandicapte personen een rondrit maken door de regio. Onnodig te vermelden dat deze tocht voor de gehandicapten de reis van hun leven is.

27 juni Wij dachten dat wij in Gennep met AH, Aldi, Jumbo, Coöp, Action, Kruitvat, Hema, Etos, Zeeman, Multi-Mate, Scapino etc. al niet slecht voorzien waren van grote winkels, maar vandaag komt er nog een bij: een grote spiksplinternieuwe Lidl opent zijn deuren. Het wordt er voor de mensen van Gennep niet gemakkelijker op om een keuze te maken uit al die winkels bij het kopen van b.v. een nieuwe tandenborstel.

Wij hebben de laatste tijd nogal eens te maken met stakingen van het OV (openbaar vervoer). Meestal merken wij daar niet veel van. Piet Rutten herinnert ons aan de consequenties hiervan, als hij ons vanavond rond een uur of tien vanaf een verlaten busstation in Nijmegen een sos-berichtje stuurt. Een taxi heeft hem uiteindelijk uit zijn benarde positie bevrijd en veilig in Gennep afgezet.

9 juli Terugkeer van enkele voortvluchtige vakantievogels naar hun thuisbasis in Gennep. Ze komen terug uit alle richtingen: Canada, de Alpen en Majorca, uit Berg en Dal, Frans Guyana en Parijs. Er is voorlopig weer voldoende stof om over bij te praten. De teruggekeerde reizigers zijn allen wel een beetje verwonderd dat de zon, die zij elders zochten, hier al dagenlang genereus stralend aan de hemel staat.

10 juli Er staat in Gennep een verhuiswagen voor de deur. Twee collega’s uit de Hilhorst gaan vandaag verhuizen naar Spiritijnenhof. Een mooie gelegenheid om meteen wat opruiming te houden, want spiritijnen blijken vaak besmet te zijn met een verzamelvirus, waartegen helaas nog geen afdoend medicijn is gevonden.

11 juli Vandaag een grote samenkomst van hoogwaardigheidsbekleders (provinciaal bestuur, parochiebestuur, economen etc.) op het pastorale centrum in Gemert-Bakel, een parochie, waarin wij binnenkort in het bestaande pastorale team mee zullen gaan draaien. Er wordt vandaag vooral gesproken over praktische en materiele zaken die geregeld moeten worden omtrent de toekomstige benoeming en het wonen in de leegstaande pastorie in Handel.

13 juli Het heeft er alle schijn van, dat “Gert-Jan de tuinman” zijn personeel vandaag naar Libermannhof en Spiritijnenhof in Gennep heeft gestuurd. Heggen worden geschoren, grote zaadmannen uitgerukt en alle ander soort onkruid, dat de droogtegolf heeft doorstaan, wordt een prooi van onverbiddelijke schoffelaars. En deze verdelgers hebben het weer mee: ook de komende week blijft het kurkdroog.

14 juli Herman Voorn en Wim Dewez is het blijkbaar gelukt een nieuwe verblijfsvergunning voor Spiritijnenhof te krijgen. Zij zijn verhuisd van Hilhorst naar een appartement in

Spiritijnenhof, een heel karwei voor twee tachtigers, dat hen heel wat hoofdbreken heeft gekost. Wij wensen hen een voorspoedige inburgering en vervolgens veel woongenot toe.

- 15 juli Een zondag waarop het allemaal sport is wat de klok slaat. Oordeel zelf: in Moskou de finale van het WK-voetbal, in Londen de finale op Wimbledon, in Roubaix aankomst van de onmenselijk zware kasseienetappe van de Tour de France. Het verloop en de afloop van deze sportieve manifestaties leveren veel gespreksstof aan de monniken tijdens de avondmaaltijd. Het is opmerkelijk te moeten constateren, dat al deze belevenissen, buitengewone prestaties, uitzonderlijke indrukken na een nachtje slapen al weer bijgezet schijnen te zijn in de afdeling van "het slapend verleden".
- 16 juli Na een verblijf van twee jaar in Nederland vertrekt pater Cândido Luhuma voor een paar maanden vakantie naar zijn vaderland Angola. Hij heeft hier al een aardig mondje Nederlands geleerd en daar zal hij de mensen in Angola zeker mee gaan verrassen. Wij wensen hem een aangename vakantie en een behouden terugkeer in Nederland.
- 18 juli De afdeling van de Propaganda, die vanaf 1954 In ons huis te Berg en Dal was gevestigd, is vandaag verhuisd naar het secretariaat van de provincie in het Spiritijnenhof in Gennep. Het is voor Ineke Eisenburger en Marie-Therese Versteegen een wat weemoedig einde van hun jarenlange trouwe inzet en toewijding voor de Congregatie.
- 19 juli Met een feestelijk diner wordt vandaag afscheid genomen van mevr. Ineke Eisenburger en Zr. Marie-Thérèse Versteegen. Uit het dankwoord van Martin van Moorsel willen we het volgende citeren: De afdeling van de Propaganda was bij jullie in zeer goede handen. Met hart en ziel hebben jullie je ervoor ingezet en er veel tijd en energie in gestoken. Dankzij jullie inzet en toewijding heeft onze Provincie indertijd de opleiding kunnen bekostigen en kan ze momenteel de jonge Provincies in Afrika, Azië en Zuid-Amerika financieel bijstaan en ondersteunen, met name de opleiding en het opzetten van missionaire projecten. Wij Spiritijnen zijn jullie enorm veel dank verschuldigd voor al die jaren van trouwe inzet. En zo beginnen en eindigen we deze Spinet met een foto van beide dames!

Wij gaan er vanuit dat u Spinet wilt blijven ontvangen. Wilt u deze niet meer ontvangen, dan kunt u zich afmelden via: secretariaat-cssp@missie-geest.nl